

Art: **Anteckningar från mötet**

Plats: Högskolan i Borås

Tid: tisdag den 27 april mellan klockan 10.00 och 16.00

Närvarande: Gunnar Peterson (Högskolan Väst), Lars-Göran Hedström (Högskolan i Halmstad), Lena E Johansson (Karlstads Universitet), Johani Karonen (Högskolan i Skövde), Hans Öberg (Högskolan i Skövde), Anita Eklöf (Högskolan i Borås), Siv Sjöström (Högskolan i Jönköping), Bengt Petterson (Göteborgs Universitet), Britt Marie Ringblom (Högskolan Väst)

1 **Öppnande**

2 **Utfall konferensen**

- Presentation av rapporten. Lena berättade om bakgrunden. Syftet går att härleda från den ansökan till Västra Götalandsregionen etc. Siv berättade om genomförandet. Länkat till filmerna. Johani tog hand om lärar- och studentspåret. Bra anteckningar från Elisabeth och Lars-Göran. Siv skrev om lärcenterspåret. Elsas inlägg är hennes eget. Bör kanske vara med indrag eller i citat. Annars skriva om så att det är våra egna ord och tankar. Projektrapporten kommer att vara en egen och själva denna konferensrapport som bilaga. Bör vara en analys där det positiva tas fram redan in början av rapporten. Gör hela rapporten mer enhetlig, t.ex. punktform eller att ha ett begrepp så som flexibelt lärande eller e-lärande etc. Ibland måste det stå flexibelt lärande eller det flexibel utbildning men vi bör reflektera över ordval så att begreppen är lika. Se vidare till bilagan efter mötesanteckningarna. Själva analysen tas upp på mötet med diskussion om framtiden.
- Vilka slutsatser drar vi av konferensen? Den här typen av arena behövs. Intressant att andra lärosäten dök upp på konferensen vilket tyder på att vi fyller en funktion.
- Motsvarar ett behov. Tex uppslutning, antal deltagare, spridning både geografiskt och organisatoriskt. Uttalanden under och efter konferensen, enkäten. Det finns ett vacuum av sådana arenor. Diskussion om vilka nätverk som finns. Tex ITHU som har ett mer tekniskt inriktat. Swednet är ett annat som ska starta en forskargrupp mer pedagog-pedagogisk inriktning. VKF är en regional organisation som kan verka i olika nationella nätverk. Vi bör dock tänka på att organisation, teknik och pedagogik är lika viktigt och detta nätverk ska arbeta kring dessa frågor. Nätverken kan ha olika syften men vi kan verka i samma riktning. Nitus är även ett nätverk som verkar i lärcentervärlden. Kraftfält som är en Nituskonferens som VKF varit med i förut. Westum är den lärcenternätverk i denna region. NU2010 är ett annat. Jönköping finns även ett lärcenternätverk. PentaPlus är ett annat nätverk inom högskolevärlden där Karlstad, Örebro, MdH

bland annat är med. Men det finns inget med den inriktning som VKF har med både lärcenter, högskola och IKT.

Synliggöra problemområden och möjliggöra lösningar för samverkan mellan organisationer. Alla högskolor var aktiva. Dialog och möjlighet till synpunkter, förslag, åsikter och deltagande genom enkät och vid konferensgenomförandet från början till slut från lärcenternätverk. Lärcenterspåret gav tex problemområden och lösningsförslag samt förbättringsförslag som kom fram under konferensen. Lärarspåret gav ett antal punkter att arbeta mer med. Studentspåret gav vissa förslag till framtida områden att arbeta med.

VKF som nätverk har alla olika delar (pedagogik, IT och organisation) vilket syntes i konferensens olika delar. Detta är en del av varför konferensen var så lyckad.

Enligt formen $E=MU/FR$ var konferensen ett väldigt effektivt sätt att arbeta på genom att visa på att dialog, möjlighet till synpunkter, förslag, åsikter och deltagande är viktigt.

Beslut: Bengt, Hans och Gunnar skriver klart rapporten, med inlägg från alla deltagare.

3

Framtida inriktningar och arbeten samt resurser för dessa

- VKF är en katalysator mellan högre utbildning och dess avvärmare.
- Är vi ett nätverk som är en spelare i VG regionens arbete?
- Hur ska VKF bidra till kompetensutveckling inom VGR? Tex komma in med en ansökan tillsammans med bland annat LC. Arbeta mot alla olika organisationer, bland annat YH, kommuner, företag, gymnasier, organisationer som fungerar för alla olika parter. Det kan även vara fråga om kurser i tex Digital kompetens. Lärcenterpersonal kring IT och lärcenterkurs för lärare i högre utbildning.
- Bygga upp digital kompetens hos lärarna i HU.
- Information och utbildning om OER
- Jobba med varudeklaration och märkning för att få en tydlighet av vad som räknas som campus/distans. Helt på nätet, Nät med träffar, LC, blended learning.
- Kontinuitet med andra former tex Adobe Connect seminarier.
- Distans som breddad rekrytering.
- Förankring in i den egna organisationen.
- Prova på kurser som läggs ut på nätet. Kan man arbeta fram ett koncept i VKF? En metakurs i hur man bedriver en distanskurs på högskolan. Göra en multimediala verktyg tex filmteaser på tre minuter från varje lärosäte om tips kring olika sätt att arbeta med sin kurs på nätet.
- Producera olika filmer i olika verktyg tex Adobe Connect.
- Årligt återkommande konferens
- Driva NU2012? Inriktning kunde kanske vara Regional

utveckling?

- 4 **Projektavslut och slutrapport**
Beslut: Gunnar skriver slutrapport och projektrapporten skrivs tillsammans med Hans och Bengt.
- 5 **Arbetsformer och ledning nätverket**
Hur ska det fortsatta arbetet se ut? Ska vi ha ordförande och hur länge? Arbetsformer? Ledning? En tanke är att ordförande kommer att vara kvar ett år till då vi har en ny projektansökan på gång.
Beslut: Nätverket fortsätter på liknande sätt under året med Gunnar som ordförande. Olika arbetsgrupper tillsätts efter behov. Borås tar hand om lärplattform och hemsidan tas hand om av Skövde. Halmstad har hand om e-möten och Göteborg kan stå som värd för ev. konferens
- 6 **Övriga frågor**
Presentation av CLUs verksamhet vid Högskolan i Borås.
 - Högskolepedagogisk grundkurs
 - Flexibelt lärande. Håller just nu på en genomlysning av verksamheten vid Högskolan. Tekniskt och pedagogiskt stöd och Infrastruktur.
 - Handledningsfrågor
 - Filproduktion
 - Bedömning av reell kompetens (se tex ValideringVäst)
 - Utvärdering
 - Examination och bedömning
 - Plagiat
 - Interkulturell pedagogik
 - Svenska som andraspråk för lärareProblemområdena på Högskolan i Väst. Vill veta schema, inställda sändningar och orter. Lärarna har invändningar mot tekniken. Avtal med lärcenter.
Skriva ned hur alla lärosäten arbetar med LC. Högskolan i Väst skickar ut en mall som vi alla kan fylla i.
- 7 **Nästkommande möte**
e-möte den 17 maj kl. 13.00-15.00
- 8 **Avslutning**
Gunnar tackar alla för väl genomförd dag och speciellt tack till Anita för allt runt omkring.

Framtidens e-lärande

Rapport från VKF-konferensen av skrivargruppen: Lena E Johansson, Siv Sjöström och Johani Karonen.

VKF konferens 2010 i samverkan med Västra Götalands regionen.

Framtidens e-lärande – nya roller för lärare, studenter och lärcentra.

Bakgrund

Under 00-talet har ett socialt nätverkande blivit etablerat genom utvecklingen av det som kallas web 2.0. Hur vill vi att 10-talet ska utvecklas när det gäller vuxenutbildningen? Framtidens lärande kommer med stor sannolikhet att se annorlunda ut mot hur det ser ut idag. Kanske främst beroende på fortsatt teknisk utveckling och människors användning av tekniken (främst Informations- och KommunikationsTeknik, IKT).

Former och pedagogik kommer med säkerhet att förändras. Inför en förändring som sker gradvis och som pågått ett antal år är det viktigt att hela tiden veta vad som händer för att medvetet påverka och styra utvecklingen för bästa möjliga nytta och användning.

VKF har som ambition att på olika sätt skapa kunskap om det flexibla lärandet både i dag och i framtiden samt att sprida denna kunskap inom sina lärosäten och till olika aktörer. Som ett led i detta har VKF arrangerat en konferens i Göteborg om framtidens e-lärande där samverkan mellan Lärosäten (LS) och Lärcentra (LC) har en central roll. I planeringsarbetet med konferensen genomfördes en enkätundersökning som distribuerades till ca 90 Lärcentra i regionen. Resultatet av de 44 svaren från enkäten användes i diskussionen mellan LS och LC. Bilaga 1 Enkätsammanfattning

För att visa var vi står idag och för att stödja dialogen om framtidens e-lärande arrangerar Västsvenska Kontaktnätet för Flexibelt lärande (VKF) denna mötesplats/konferens i samverkan med Västra Götalandsregionen. Bilaga 2 Flyer/Konferensprogram

Syfte

Syftet med konferensen är att skapa en mötesplats för att utveckla kunskaper och idéer om flexibel undervisning och livslångt lärande. Nya undervisningsformer gör utbildning tillgänglig för nya studerandegrupper och breddar rekryteringen för lärosätena. I förlängningen ger det VKF en möjlighet att vara en aktiv part i regionens arbete med kompetensutveckling och kompetensförsörjning.

Genomförande

Konferensen inleddes av VKF:s ordförande, Gunnar Pettersson, Högskolan Väst. De fyra anföranden som hölls på förmiddagen gav olika infallsvinklar på dagens och framtidens lärande. På eftermiddagen gavs möjlighet till diskussioner uppdelade på tre inriktningar/spår. Dessa spår inleddes också med ett anföranden, även om fokus låg på

dialog mellan deltagarna.

Förmiddagens talare är Elza Dunkels (Umeå Universitet), Stefan Hrastinski (KTH), Håkan Selg (Uppsala Universitet) samt Anna Bolander (Campus Lidköping). Nedan följer en kort presentation av innehållet i anförandena. Hela presentationerna kan (förutom Elzas) ses på bilagda länkar

Elza Dunkels

Digital kompetens - vad kan vi lära oss av ungas lärande?

I diskussionen om digital kompetens och klyftan mellan den yngre generationen och vuxna tycker jag att vi har fokuserat för mycket på tekniken. När jag har sett på unga människor och deras datoranvändning har jag förstått att det inte i första hand handlar om teknisk kompetens, utan snarare om attityd och förhållningssätt. Vi bör tänka annorlunda kring denna digitala klyfta och inse att det inte är så att unga nödvändigtvis kan mer än vuxna, utan att man kan olika saker. Tänker vi så blir det lättare att lära av varandra.

Dator- och internetanvändning bör inte ses som ett enda kunskapsområde, utan är i själva verket ett kluster av olika kunskapsområden.

[Håkan Selg](#)

[Nya användarmönster på Internet](#)

Håkan Selg är knuten till Nationellt ITanvändarcentrum i Uppsala. Han presenterade några resultat från sin forskning om nya användarmönster på Internet.

Håkan tog bland annat upp betydelsen för barns och ungdomars inläring av att ständigt vara uppkopplad och vilka konsekvenserna blir för utbildning och pedagogik enligt olika bedömare.

[Stefan Hrastinski](#)

[Framtidens e-lärande: X utmaningar](#)

Stefan Hrastinski är forskare vid institutionen för informatik och media vid Uppsala Universitet. Under rubriken "Framtidens e-lärande: X utmaningar" ger Stefan exempel på vad han tror är viktiga framtidstrender att ta hänsyn till. Dvs. vad behöver förbättras inom utbildning på nätet. Stefan bygger vidare på temat och fokuserar på lärarrollen.

[Anna Bolander](#)

[Framtidens e-lärande - ny roll för lärcentra?](#)

Tekniken gör snabba framsteg som kommerutbildningsvärlden till gagn vilket är en fantastisk möjlighet även för lärcentra - men självklart också en utmaning.

Vilka är våra framtida studenter på lärcentra?

Är det viktigt att träffas fysiskt?

För vem är det bra att vi känner till det lokala utbildningsbehovet?

Påverkar det ekonomiska läget?

Förmiddagens anföranden gav inspiration till intensiva informella diskussioner under den mingellunch som serverades. Sedan följes det upp av mer strukturerade seminarier under eftermiddagen. Deltagarna kunde fritt välja vilket spår man ville delta i. Dokumentation av diskussionerna presenteras nedan spårvis.

Som avslutning gjordes en kort presentation i plenum av frågor som behandlats i spår- mer som korta utsnitt än med ambition att vara heltäckande.

Spårvis sammanfattning

Lärarrollen i framtidens e-lärande

Sammanfattande referat från gruppdiskussionen på lärarspåret (ca 60 deltagare)

När en lärare rör sig från traditionell till nätbaserad undervisning sker en rejäl omställning på flera plan. Utbildningens alla delar påverkas av att mediet mellan lärare och student är annorlunda. Ur lärarens synvinkel är delarna som rör föreläsningar, handledning och examination de centrala och mest omfattande under en kurs. Det upplevs som en utmaning att använda tekniken så att man kan uppnå pedagogiska fördelar och ett gynnsamt lärandeklimat och inte bara administrativa fördelar. Erfarenheter behöver spridas och delas i större omfattning, gärna under nationell samordning.

Färdigheter som en lärare inom nätbaserad undervisning behöver i större omfattning än i traditionell är

- hög förmåga att kommunicera på ett bra sätt med korta meddelanden så som e-post och diskussionsinlägg
- förmåga att föreläsa och handleda genom digitala medier
- kunna utstråla positiv energi som går igenom mediet och ger lust och inspiration till studenterna att tränga djupare
- kunna ge upphov till diskussion och aktivitet i studentgruppen
- kännedom om vad man får och inte får göra enligt upphovsrätten
- har insyn i de vanligast förekommande kommunikationskanalerna och kan utnyttja dessa i utbildningens syften, t ex korta och snabba flöden i twitterinlägg eller långa, fördjupande och kommenterande flöden i bloggposter.
- mod att förändra undervisningsformerna när studenternas situation blir annorlunda
- förmåga att examinera studentens kunskaper på ett sätt som passar flexibla studier

Lärandemiljön behöver utformas så att studenterna i högre grad kan stimuleras till delaktighet och interaktivitet. Den pedagogiska modellen behöver genomsyras av insikten att lärandet sker på många andra ställen än under lektionerna. Information är väldigt lättillgänglig idag, men precis som det alltid har varit så måste den malas sönder och sättas ihop igen av studenten individuellt eller i grupp, och inte bara klippas och klistras från nätet. Studentens förmåga att sovra i informationsmängden och kritiskt granska informationens ursprung blir viktigare.

Studenten i framtidens e-lärande

Sammanfattande referat från gruppdiskussionen på studentspåret (22 deltagare)

Studenten i framtidens e-lärande kan förväntas vara mindre van vid formellt lärande och ha behov som måste tillgodoses genom ett annat synsätt från lärosätenas sida. Utbildningarnas förkunskapskrav styrs på grundnivån oftast av grundläggande behörighet, vilket kan ifrågasättas. Studenterna önskar sig en digital lärandemiljö som är enkel och lättillgänglig och som lärarna är bekväma med. Det är lätt för studenterna att konsumera information via nätet och att söka och fånga upp kunskap. Kommunikation och dialog är viktiga beståndsdelar i utbildningen som lärosätena måste lära studenterna utnyttja i sitt lärande.

För att leda studenten på ett smidigare sätt in i högre utbildning kan konsumentinformationen förbättras. Lärosätena skulle kunna skapa förkurser som introducerar studenterna dels i hur det är att läsa på distans och dels i ämnets innehåll och inriktning.

En breddad rekrytering bland nya grupper inom befolkningen är nödvändig för att lärosätena ska kunna hålla ångan uppe under de kommande tio åren. Den demografiska kurvan för 20-åringar går ner i en djup dal och förutsättningarna att ta till sig högre utbildning behöver förbättras för människor från gruppen med lågt deltagande i högre utbildning. En grupp som nämndes var invandrare, speciellt de som har akademisk utbildning från sina hemländer.

Pedagogiken och lärandet kommer ibland i skymundan för andra frågor som dominerar diskussionen. Val av tekniska hjälpmedel sker alltför ofta utifrån kriterier som har fokus på andra saker än studentens verklighet. Lärare kommunicerar ofta fortfarande på gammalt sätt men med ny teknik.

Vissa regelverk och administrativa begränsningar påverkar flexibilitet i utbildningen i negativ riktning. Lång framförhållning i ansökan hindrar spontanitet för studenterna. Kursernas tidsplan är oftast låsta till terminsindelning och läsperioder.

Lärcentras roll i framtidens e-lärande

Lärcentra har under många år spelat en central roll för att öka tillgängligheten till högre utbildning utanför högskole- och universitetsorterna. Den tekniska utvecklingen har över tid skapat allt fler olika möjligheter att förmedla och distribuera material i form av text, ljud och bild såväl synkront som asynkront. I allt högre grad har studenterna själva tillgång till tekniken hemma, på jobbet eller mobilt. Lärcentra behöver troligen inte framgent utgöra ägare av teknisk utrustning i första hand.

För många studenter är frihet i tid och plats en förutsättning för att kunna genomföra sina studier medan det för andra är en stor fördel att ha tillgång till resurser som lokaler, teknisk utrustning, kunnig personal och andra faciliteter. Hur ser ett framtida lärcentra ut, vem och vad kan man finna där?

För att lärcentras mest angelägna frågor skulle få utrymme distribuerades en enkät till samtliga lärcentra i VKF:s geografiska arbetsområde ca tre månader före konferensen. Se resultat i bilaga X.

I denna fick man beskriva hur man såg på den framtida verksamheten I fråga om inriktning, volym och innehåll.

Seminariets syfte var att diskutera lärcentras roll när allt fler utbildningar inte kräver fysisk närvaro för att delta.

Sammanfattande referat från gruppdiskussionen på lärcentraspåret (ca 60 deltagare)

Seminarieret inleddes med beskrivningen av två olika scenarier för lärcentras involvering i högre utbildning (David Richardson, Linnéuniversitetet och Anna Bolander, Campus Lidköping). I sin ytterlighet kunde det ena beskrivas som att lärcentra var överflödiga- all utbildning utanför campus sker via olika media som varje student har plats med i fickan. Scenario nummer två beskrev bilden av ett resurscentrum där det finns tillgång till vägledning, stödjande funktioner, personer med goda kontakter till såväl lärosäten som arbetslivet. En plats som sjuder av liv och där studenter möter varandra men även presumtiva arbetsgivare. Här är lärcentra även en arena för de arbetsgivare som vill kompetensutveckla sin personal. Lärcentra är den naturliga kontaktpunkten och agenten vad gäller kompetensförsörjning och kompetensutveckling lokalt.

Utifrån dessa scenarier fördes diskussioner i grupper på 6-8 personer om hur man ser på lärcentras framtida roll. Nyckelord och nyckelbegrepp som togs fram i diskussionerna presenterades via post-it lappar. Diskussionerna var engagerade och varierande men något utrymme för mer utförlig presentation av dessa nyckelord fanns inte utrymme till i gemensamt forum.

Ur de nyckelord som nedtecknats kan man utläsa olika tankegångar.

Angående lärcentra

- Ett lärcentrum tar upp vikten av att nischas sin inriktning så man blir mer spetsig och unik, medan ett annat menar att det är bredden som ger förutsättningar till att få genomslag.
- Lärcentra bör vara öppet för att ta hjälp av experter för att utveckla en kreativ, attraktiv miljö – interaktionsdesigner.
- Lärcentra måste ha flera ben att stå på – jobba med egna projekt för att utveckla verksamheten och minska beroendet.
- Lärcentra måste arbeta med verksamhetsutveckling – marknadsföring- behovsinventering – tillgänglighet.
- Lärcentra kan vidga målgruppen genom att bjuda in studenter som läser vid olika lärosäten, arbeta med att bilda studiegrupper. Att bli Mötesplatsen – inte bara för de som har schemalagda träffar på lärcentra.
- Lärcentra är en faktor att räkna med när det gäller att uppnå en hög genomströmning.
- Lärcentra kan rösta med fötterna och söka samarbete med den mest intresserade Högskolan.

Angående Lärosäten

- Lärosätena behöver öka sin flexibilitet i antagning, utbud och tillgänglighet. Öppna upp för antagning på reell kompetens i större utsträckning
- Lärosätena bör erbjuda inspirationsföreläsningar och introduktionskurser.
- I många fall bör bättre kvalitet kunna uppnås genom en tidigare och tydligare varudeklaration av hur utbildningar genomförs och vad som krävs av studenten.
- Lärosätena måste ge lärcentra tillgång till de lärplattformar studenterna använder för att kunna stötta studenter och vara välinformerade om kursens planering.
- Lärosätena måste använda teknik med god kvalitet. Sluta inte använda telebild.
- Lärosätena bör påverka Studera.nu så att sökbarheten förbättras, klassificeringen vara tydlig och kapaciteten tillräcklig. Tydlig varudeklaration så studenten vet förutsättningarna.
- Lärosätena bör vara mer öppen för påverkan på utbudet från lärcentra.
- Bra om lärosätena samverkar mer
- Kompetensutveckling av lärare inom teknikområdet behövs

Slutsatser, diskussion och ansatser till framtida verksamhet

(denna punkt behöver input från hela gruppen, inte bara skrivargruppen)